

MỘT SỐ VẤN ĐỀ VỀ QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC ĐỐI VỚI QUỐC PHÒNG - AN NINH HIỆN NAY

ĐẠI TÁ, TS TRẦN NAM CHUÂN*

Quản lý nhà nước (QLNN) về quốc phòng, an ninh (QP-AN) là một trong những nhiệm vụ trọng yếu của QLNN nói chung. Chất lượng, hiệu quả QLNN về QP-AN đóng vai trò hết sức quan trọng đối với sự nghiệp xây dựng nền quốc phòng toàn dân (QPTD), nền an ninh nhân dân vững mạnh đảm bảo vững chắc sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc (BVTQ) Việt Nam XHCN trong giai đoạn cách mạng mới.

Quốc phòng là công cuộc giữ nước của một quốc gia, gồm tổng thể các hoạt động đối nội và đối ngoại về quân sự, chính trị, kinh tế, văn hóa, khoa học của Nhà nước và nhân dân để phòng thủ đất nước, tạo nên sức mạnh toàn diện, cân đối; trong đó, sức mạnh quân sự làm nòng cốt, nhằm giữ vững hòa bình, đẩy lùi, ngăn chặn các hoạt động gây chiến của kẻ thù và sẵn sàng đánh thắng chiến tranh xâm lược dưới mọi hình thức, mọi quy mô. Quốc phòng bao gồm các hoạt động của cả nước; trong đó, lực lượng vũ trang nhân dân làm nòng cốt. Kẻ thù xâm lược từ bên ngoài thường câu kết với các lực lượng phản động bên trong, do đó, quốc phòng phải kết hợp chặt chẽ với an ninh để bảo vệ đất nước, bảo vệ chế độ XHCN.

Tổ chức quốc phòng của mỗi nước phụ thuộc trực tiếp vào chế độ xã hội, vào truyền thống dân tộc, vào điều kiện khách quan, chủ quan cụ thể. Nhiều nước trên thế giới quan niệm quốc phòng là một bộ phận của an ninh quốc gia (ANQG).

An ninh được hiểu theo nghĩa rộng hay

nghĩa hẹp tùy từng trường hợp. Theo nghĩa rộng, an ninh bao gồm: an ninh chính trị và trật tự an toàn xã hội. ANQG được biểu hiện ở sự ổn định trong quan hệ chính trị giữa các giai cấp, khẳng định vị trí lãnh đạo của giai cấp cầm quyền đối với các giai cấp khác và khẳng định vị trí độc lập, tự chủ của chính quyền nhà nước đối với các nhà nước khác trên thế giới. ANQG bao gồm sự ổn định của hai mặt, hai nội dung đối nội, đối ngoại và mối quan hệ giữa đối nội và đối ngoại; ANQG phản ánh quan hệ chính trị trong phạm vi một nước và quan hệ chính trị quốc tế.

Bảo vệ ANQG là bảo vệ độc lập, chủ quyền thống nhất và toàn vẹn lãnh thổ, bảo vệ cơ sở kinh tế và hệ thống chính trị của chế độ XHCN, bảo vệ quan hệ đối nội và đối ngoại của nước Cộng hòa XHCN Việt Nam. An ninh gắn bó chặt chẽ với quốc phòng.

QLNN về QP-AN là quá trình nắm và điều hành bằng pháp luật, chính sách, kế hoạch và các công cụ khác của nhà nước trong mọi lĩnh vực, mọi hoạt động xã hội có quan hệ đến việc giữ gìn, bảo vệ độc lập, chủ quyền, toàn vẹn lãnh thổ và ANQG. Hệ thống các cơ quan của bộ máy nhà nước (bao gồm cơ quan lập pháp, hành pháp và tư pháp) từ trung ương đến cơ sở tiến hành theo chức năng, nhiệm vụ, phạm vi quyền hạn của mỗi cơ quan. Chủ thể QLNN về QP-AN, bao gồm tổng thể các cơ quan nhà nước, từ trung ương đến cơ sở;

* Viện Chiến lược quân sự - Bộ Quốc phòng.

trong đó, nòng cốt là các cơ quan QLNN. Khách thể QLNN về QP-AN bao gồm tổng thể các lĩnh vực, các hoạt động xây dựng nền an ninh và đấu tranh an ninh; tất cả các hoạt động xã hội có quan hệ đến việc giữ gìn, bảo vệ độc lập, chủ quyền, toàn vẹn lãnh thổ; ANQG của các cơ quan nhà nước, của toàn dân.

Toàn dân và các đoàn thể quần chúng tích cực tham gia vào các hoạt động QLNN về QP-AN dưới nhiều hình thức khác nhau theo cơ chế chung là Đảng lãnh đạo, Nhà nước điều hành, nhân dân làm chủ. Lĩnh vực QP-AN có những nét đặc thù riêng như tính nghiêm túc, khắt khe, tính thống nhất, tập trung, tính bí mật cao, tính biến động, phức tạp lớn, tính đối kháng quyết liệt, tính pháp lệnh cao. Các đặc điểm trên đòi hỏi việc QLNN phải hết sức khoa học, đồng bộ, cụ thể, chặt chẽ, nghiêm túc.

QP-AN được thể hiện ở đây rất nhiều nội dung, nhiều công việc, nhiều hiện tượng. Đây là những lĩnh vực diễn ra trực tiếp cuộc đấu tranh giai cấp, đấu tranh dân tộc hết sức quyết liệt, phức tạp. QP-AN mang bản chất chính trị, giai cấp sâu sắc. Chính vì vậy, QLNN về QP-AN cũng mang bản chất giai cấp sâu sắc. QLNN về QP-AN ở nước ta mang bản chất giai cấp công nhân, do các cơ quan nhà nước của nước Cộng hoà XHCN Việt Nam thực hiện, dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam. Trong giai đoạn cách mạng hiện nay, bản chất đó được biểu hiện ở mục tiêu quản lý là làm sao bảo vệ vững chắc công cuộc đổi mới, bảo vệ Đảng, bảo vệ chế độ XHCN, bảo vệ độc lập dân tộc và CNXH ở Việt Nam.

QLNN về QP-AN phải được đặt dưới sự lãnh đạo tuyệt đối, trực tiếp về mọi mặt của Đảng Cộng sản Việt Nam, phải luôn quán triệt, cụ thể hóa, thể chế hóa quan điểm, đường lối của Đảng về QP-AN trong toàn bộ quá trình QLNN về QP-AN. Quan điểm, đường lối của Đảng về QP-AN là cơ sở của mọi hoạt động QP-AN. Đường lối

QPTD, an ninh nhân dân là hai nhiệm vụ chiến lược và có sự kết hợp chặt chẽ hai nhiệm vụ xây dựng xã hội và BVTQ Việt Nam XHCN. Đường lối xây dựng nền QPTD, nền an ninh nhân dân, quan điểm kết hợp kinh tế, QP-AN với đối ngoại... cần luôn được quán triệt, được cụ thể hóa, được thể chế hóa trong mọi hoạt động QLNN về QP-AN. Đồng thời, QLNN về QP-AN phải được kết hợp một cách chặt chẽ với tổ chức và quản lý các mặt khác, các lĩnh vực khác trong xã hội.

Từ mối quan hệ biện chứng giữa hai nhiệm vụ xây dựng và BVTQ Việt Nam XHCN; mối liên hệ mật thiết giữa QP-AN với kinh tế, chính trị, văn hóa, ngoại giao và với tất cả các ngành, các lĩnh vực hoạt động khác của xã hội; từ quan điểm về sức mạnh tổng hợp của đất nước là cơ sở của nền QP-AN, là sản phẩm tổng hợp của sự kết hợp các tiềm lực của đất nước... dẫn đến yêu cầu khách quan đòi hỏi QLNN về QP-AN phải được thường xuyên kết hợp một cách chặt chẽ với tổ chức, QLNN trên các lĩnh vực khác của xã hội (kinh tế, chính trị, văn hóa, xã hội...). Sự kết hợp đó thể hiện tính đồng bộ của QLNN nói chung, biểu hiện trong chỉ đạo chiến lược, trong hệ thống pháp luật, trong từng chủ trương, chính sách cụ thể ở mỗi lĩnh vực, trong mối quan hệ giữa các ngành, các cấp, trong xây dựng nền QPTD, nền an ninh nhân dân trên cơ sở quan điểm, đường lối, chủ trương, chính sách chung của Đảng Cộng sản Việt Nam.

QLNN về QP-AN phải nhằm đảm bảo cho đất nước hòa bình, ổn định trên mọi lĩnh vực, không bị bất ngờ trong mọi tình huống, sẵn sàng đánh bại mọi âm mưu phá hoại của kẻ địch, mọi cuộc chiến tranh xâm lược của các thế lực phản động đối với nước ta. Các thế lực thù địch hiện nay đang thực hiện âm mưu, nhiều thủ đoạn nhằm kìm hãm sự phát triển của đất nước, phá hoại sự ổn định của nước ta về chính trị, kinh tế, văn hóa, trong lĩnh vực dân tộc, tôn giáo... chúng tiến hành chiến lược "diễn biến hoà bình", lợi dụng mọi sơ hở

của ta làm suy yếu nội bộ, tạo nên tình huống phức tạp, bất ngờ làm mất ổn định chính trị, gây bạo loạn lật đổ hoặc bất ngờ tiến hành chiến tranh xâm lược. Do vậy, mục tiêu giữ vững hòa bình, ổn định để không bị bất ngờ trong mọi tình huống và có đủ sức chống lại mọi âm mưu thủ đoạn phá hoại của kẻ địch, đủ sức đánh thắng mọi cuộc chiến tranh của các thế lực phản động gây ra với đất nước ta luôn là điều kiện, là yêu cầu đối với toàn Đảng, toàn dân, các lực lượng vũ trang, là yêu cầu đặt ra của hai nhiệm vụ chiến lược là xây dựng CNXH và BVTQ Việt Nam XHCN. Đây cũng là yêu cầu trực tiếp, thường xuyên của QLNN về QP-AN trong tình hình mới.

QLNN về QP-AN phải được thực hiện trên cơ sở luật pháp, kế hoạch, chính sách thống nhất, có sự phân công, phân nhiệm rõ ràng ở từng cấp, từng ngành, từng địa phương. Nhiệm vụ QP-AN rất nặng nề, rất phức tạp; bởi lẽ các lực lượng tham gia vào công cuộc xây dựng nền QPTD, nền an ninh nhân dân, đấu tranh quốc phòng, đấu tranh an ninh rất đa dạng, các hoạt động của toàn xã hội trong lĩnh vực này hết sức phong phú. Điều đó đòi hỏi QLNN về QP-AN phải có tính khoa học, tính đồng bộ, tính pháp lệnh rất cao.

Tính khoa học, tính đồng bộ, tính pháp lệnh cao của QLNN về QP-AN, trước hết thể hiện ở kế hoạch tổng thể về QP-AN phải được xác định trong kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội của cả nước, của từng ngành, từng địa phương dựa trên cơ sở quan điểm, đường lối của Đảng, pháp luật, chính sách thống nhất của Nhà nước; đồng thời, phải có sự phân công, phân cấp quản lý đúng đắn, phù hợp với yêu cầu, nhiệm vụ từng cấp, từng ngành, từng vùng lãnh thổ. Do tính đặc thù nghiêm ngặt của nhiệm vụ QP-AN cần phải xác định rõ ràng, cụ thể thẩm quyền, trách nhiệm lãnh đạo, quản lý của từng cấp, từng ngành, từng vùng; mối quan hệ giữa các cấp, các ngành; cơ chế lãnh đạo, điều hành, chỉ huy trong các tình huống, trong từng nhiệm vụ... đảm bảo quá trình QLNN về QP-AN

một cách liên tục, vững chắc.

Để khẳng định những nội dung cơ bản của QLNN về QP-AN, cần quán triệt chủ trương "tăng cường QP-AN" theo tinh thần Nghị quyết Đại hội X của Đảng; trong đó, khẳng định: Bảo vệ vững chắc độc lập chủ quyền toàn vẹn lãnh thổ, bảo vệ ANQG, trật tự an toàn xã hội và giá trị văn hóa dân tộc; bảo vệ Đảng, Nhà nước, nhân dân và chế độ XHCN; bảo vệ sự nghiệp đổi mới và lợi ích quốc gia, lợi ích dân tộc. Sức mạnh BVTQ là sức mạnh tổng hợp của khối đại đoàn kết toàn dân, của cả hệ thống chính trị dưới sự lãnh đạo của Đảng, kết hợp sức mạnh dân tộc với sức mạnh thời đại, sức mạnh của lực lượng và thể trận QPTD với sức mạnh của lực lượng và thể trận an ninh nhân dân. Kết hợp chặt chẽ kinh tế với QP-AN, QP-AN với kinh tế trong các chiến lược, quy hoạch và kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội. Phối hợp hoạt động QP-AN với hoạt động đối ngoại.

Tăng cường quốc phòng, giữ vững ANQG và toàn vẹn lãnh thổ là nhiệm vụ trọng yếu thường xuyên của Đảng, Nhà nước và của toàn dân; trong đó, Quân đội nhân dân và Công an nhân dân là lực lượng nòng cốt. Xây dựng Quân đội nhân dân và Công an nhân dân cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại, có bản lĩnh chính trị vững vàng; trung thành tuyệt đối với Tổ quốc, với Đảng và nhân dân; có trình độ chuyên môn, nghiệp vụ ngày càng cao; quý trọng và hết lòng phục vụ nhân dân; có phẩm chất, đạo đức, lối sống lành mạnh, giản dị; kế thừa và phát huy truyền thống vẻ vang; có năng lực chỉ huy và tác chiến thắng lợi trong bất cứ tình huống nào; có trình độ sẵn sàng chiến đấu và sức chiến đấu ngày càng cao; thường xuyên cảnh giác, kịp thời đập tan mọi âm mưu và hành động xâm phạm độc lập chủ quyền, toàn vẹn lãnh thổ của Tổ quốc và ANQG; ngăn chặn và đẩy lùi các tội phạm nguy hiểm và các tệ nạn xã hội, bảo đảm tốt trật tự an toàn xã hội.

(Xem tiếp trang 31)

biểu, đại diện chính đáng của nhân dân trong việc tham gia và giám sát các công việc của Nhà nước.

- Đề cao trách nhiệm của cán bộ, công chức nhà nước trong việc thực thi các quyết định pháp luật của Nhà nước, đi đôi với việc đảm bảo vai trò giám sát của dân đối với thực hiện các quy định của pháp luật có liên quan đến sự tham gia của nhân dân vào hoạt động QLNN.

Tăng cường sự tham gia của nhân dân vào QLNN là một yêu cầu khách quan,

một đòi hỏi bức xúc của công cuộc đổi mới đất nước hiện nay. Phạm vi, mức độ và kết quả sự tham gia của nhân dân vào các hoạt động QLNN là một trong những tiêu chuẩn chủ yếu đánh giá sự tiến bộ và kết quả xây dựng, hoàn thiện nhà nước pháp quyền của dân, do dân, vì dân; là thước đo chính xác trình độ dân chủ hoá đời sống xã hội. Đây vừa là mục tiêu, vừa là động lực thúc đẩy công cuộc cải cách tổ chức và hoạt động của bộ máy nhà nước, nâng cao năng lực, hiệu lực, hiệu quả QLNN trong điều kiện mới của đất nước hiện nay □

* * * * *

MỘT SỐ VẤN ĐỀ VỀ...

(Tiếp theo trang 26)

Thường xuyên tăng cường sự lãnh đạo tuyệt đối, trực tiếp về mọi mặt của Đảng đối với Quân đội nhân dân và Công an nhân dân, đối với sự nghiệp QP-AN. Nhiệm vụ QP-AN hiện nay được hoàn thành tốt phụ thuộc vào nhiều nhân tố khách quan, chủ quan. Để góp phần vào thắng lợi của nhiệm vụ QLNN về QP-AN, cần nắm vững những nội dung cơ bản của công tác quản lý sau đây:

Một là, các cơ quan chức năng kịp thời ban hành, hướng dẫn các văn bản pháp luật liên quan đến QLNN về QP-AN trên phạm vi cả nước cũng như đối với từng ngành, từng cấp, bảo đảm tính nhất quán và thống nhất.

Hai là, xây dựng và chỉ đạo thực hiện kế hoạch QLNN về QP-AN trên phạm vi cả nước cũng như đối với từng ngành, từng cấp.

Ba là, xác định trách nhiệm QLNN về QP-AN đối với các cơ quan QLNN, các cơ quan chuyên trách QLNN về QP-AN, xây dựng đội ngũ cán bộ chuyên trách thực hiện các nhiệm vụ QLNN về QP-AN.

Bốn là, hoàn chỉnh cơ chế QLNN về QP-AN. Tiến hành thanh tra, kiểm tra thường xuyên hoặc định kỳ công tác QLNN về QP-

AN. Sơ kết, tổng kết công tác QLNN về QP-AN theo định kỳ ở các cấp, các ngành cũng như ở trung ương.

QLNN về QP-AN có vai trò hết sức quan trọng trong việc nâng cao chất lượng, hiệu quả sự nghiệp xây dựng nền QPTD, nền an ninh nhân dân và do đó có vai trò hết sức quan trọng đối với sự nghiệp xây dựng và BVTQ Việt Nam XHCN. Mỗi cán bộ của Đảng, Nhà nước, Quân đội, Công an, các ban, ngành đoàn thể cần nắm vững mục tiêu, yêu cầu, nội dung, cơ chế tổ chức QLNN về QP-AN; nắm vững các phương pháp quản lý như phương pháp tổ chức, phương pháp kinh tế, quản lý theo ngành, theo địa phương, kết hợp giữa quản lý theo ngành, theo địa phương; nắm vững các biện pháp như tăng cường giáo dục QP-AN; từng bước hoàn thiện bộ máy QLNN về QP-AN; hoàn chỉnh hệ thống chính sách, pháp luật về QP-AN; tăng cường sự lãnh đạo của Đảng, hoàn thiện cơ chế QLNN về QP-AN... nhằm không ngừng nâng cao chất lượng hiệu quả QLNN về QP-AN góp phần tích cực vào xây dựng nền QPTD, nền an ninh nhân dân vững mạnh, toàn diện, giành thắng lợi trong sự nghiệp xây dựng và BVTQ Việt Nam XHCN □